Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

19. jaanuar 2017 *

Apellatsioonkaebus — Keelatud kokkulepped — Metakrülaatide turg — Trahvid — Emaettevõtjate ja nende tütarettevõtja solidaarvastutus rikkumise eest, mille pani toime tütarettevõtja — Trahvi tasumine tütarettevõtja poolt — Tütarettevõtja trahvisumma vähendamine peale Euroopa Liidu Üldkohtu otsuse tegemist — Euroopa Komisjoni raamatupidaja kirjad, milles nõutakse, et emaettevõtjad tasuksid tütarettevõtjale komisjoni poolt hüvitatud summa koos viivitusintressiga — Tühistamishagi — Vaidlustatavad aktid — Tõhus kohtulik kaitse

Kohtuasjas C-351/15 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 10. juulil 2015 esitatud apellatsioonkaebus,

Euroopa Komisjon, esindajad: V. Bottka ja F. Dintilhac,

apellant,

keda toetab:

EFTA järelevalveamet, esindaja: C. Perrin,

menetlusse astuja,

teised menetlusosalised:

Total SA, asukoht Courbevoie (Prantsusmaa),

Elf Aquitaine SA, asukoht Courbevoie,

esindajad: advokaadid E. Morgan de Rivery ja E. Lagathu,

hagejad esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president R. Silva de Lapuerta, kohtunikud E. Regan, J.-C. Bonichot, C. G. Fernlund ja S. Rodin (ettekandja),

kohtujurist: N. Wahl,

kohtusekretär: ametnik V. Giacobbo-Peyronnel,

arvestades kirjalikus menetluses ja 9. juuni 2016. aasta kohtuistungil esitatut,

* * Kohtumenetluse keel: prantsuse.

olles 21. juuli 2016. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Komisjon palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 29. aprilli 2015. aasta otsuse Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (T-470/11, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2015:241), millega Üldkohus osaliselt tühistas komisjoni 24. juuni 2011. aasta kirja BUDG/DGA/C4/BM/s746396 (edaspidi „24. juuni 2011. aasta kiri“) ja 8. juuli 2011. aasta kirja BUDG/DGA/C4/BM/s812886 (edaspidi „8. juuli 2011. aasta kiri“ ning koos „vaidlusalused kirjad“), mis käsitlevad trahvisumma ja kogunenud viivitusintressi maksmist Total SA ja Elf Aquitaine'i poolt peale 31. mai 2006. aasta otsust K(2006) 2098 (lõplik) EÜ artiklis 81 ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (juhtum COMP/F/38.645 – metakrülaadid) (edaspidi „metakrülaatide otsus“).

Vaidluse taust

2 Vaidluse tausta on Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 2–28 kirjeldanud järgmiselt:

„2 […] Komisjon tunnistas [metakrülaatide otsusega] Arkema SA ja tema tütarettevõtjad Altuglas International SA ja Altumax Europe SAS-i (edaspidi koos „Arkema“) solidaarselt vastutavaks 219 131 250 euro suuruse trahvisumma eest, kuna nad osalesid kartellis (edaspidi „esialgne trahv“).

3 [Vastustajad], kes olid metakrülaatide otsuses viidatud rikkumise ajal Arkema emaettevõtjad, tunnistati solidaarselt vastutavaks esialgse trahvi tasumise eest vastavalt 181 350 000 euro ja 140 400 000 euro ulatuses.

4 7. septembril 2006 tasus Arkema kogu esialgse trahvi ja esitas seejärel, nagu ka [vastustajad] paralleelselt ning sõltumatult, metakrülaatide otsuse peale hagi (edaspidi „metakrülaatide kohtumenetlus“).

Metakrülaatide kohtumenetlus Üldkohtus

5 [Vastustajad] ja Arkema esitasid vastavalt 4. ja 10. augustil 2006 metakrülaatide otsuse peale tühistamishagi.

6 [Vastustajad] nõudsid kohtuasjas T-206/06 peamise võimalusena metakrülaatide otsuse tühistamist.

7 Selle kohtuasja raames nõudsid [vastustajad] samuti, teise võimalusena, et vähendataks Arkemale ja neile endile solidaarselt määratud esialgse trahvi summat.

8 24. juulil 2008 saatis komisjon Arkemale kirja palvega kinnitada, et 7. septembri 2006. aasta makse oli teostatud „kõikide solidaarvõlgnike nimel“, täpsustades samas esiteks, et „sellise kinnituse puudumisel ja juhul, kui [metakrülaatide] otsus tühistatakse ettevõtja suhtes, kelle nimel makse oli teostatud“, komisjon „hüvitab 219 131 250 euro suuruse summa koos intressiga“ ning teiseks, et „kui Euroopa Kohus kinnitab trahvi terves ulatuses või osaliselt ükskõik millise teise solidaarvõlgniku suhtes“, siis komisjon „nõuab temalt kogu ülejäänud summa koos viivisega määras 6,09%“.

9 25. septembri 2008. aasta kirjaga teavitas Arkema komisjoni, et ta tasus 219 131 250 euro suuruse summa „solidaarvõlgnikuna ja et alates sellest maksest on komisjoni kõik nõuded nii Arkema kui ka kõikide solidaarvõlgnike suhtes täielikult täidetud“. Selles osas märkis Arkema, et „ta ei saa lubada komisjonil mitte mingit summat kinni pidada, isegi eeldusel, et tema hagi ühenduse kohtus osutub edukaks“.

10 24. novembril 2008 saatis komisjon [vastustajatele] kirja, teavitades neid eelkõige Arkema 25. septembri 2008. aasta kirjast ja asjaolust, et Arkema oli keeldunud esitamast ühise makse kinnitust, mida komisjon oli palunud.

11 [Vastustajate] hagi jäeti rahuldamata 7. juuni 2011. aasta kohtuotsusega Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (T-206/06, […], EU:T:2011:250).

12 Seevastu hagi, mille Arkema oli esitanud eraldi metakrülaatide otsuse peale, rahuldati osaliselt 7. juuni 2011. aasta kohtuotsusega Arkema France jt *vs.* komisjon (T-217/06, […], EU:T:2011:251) ning Arkemale määratud trahvisummaks kinnitati 113 343 750 eurot.

13 [7. juuni 2011. aasta kohtuotsuses Arkema France jt *vs.* komisjon (T-217/06, EU:T:2011:251)] leidis Üldkohus, et oma täielikku pädevust teostades tuleb vähendada trahvi suurendamist, mida metakrülaatide otsuses hoiataval eesmärgil Arkema suhtes kohaldati, selleks et võtta arvesse asjaolu, et trahvi määramise päeval [vastustajad] teda enam ei kontrollinud ([kohtuotsus, 7.6.2011, Arkema France jt *vs.* komisjon, T-217/06, EU:T:2011:251], punktid 338 ja 339).

14 Kuna [7. juuni 2011. aasta kohtuotsuse Arkema France jt *vs.* komisjon] (T-217/06, EU:T:2011:251) peale apellatsioonkaebust ei esitatud, on see kohtuotsus jõustunud.

15 Komisjon hüvitas Arkemale 5. juuli 2011. aasta seisuga summa 119 247 033,72 eurot (105 787 500 eurot põhisummana ja 13 459 533,72 eurot intressidena).

[Vaidlusalused] kirjad

24. juuni 2011. aasta kiri

16 24. juuni 2011. aasta kirjas andis komisjon [vastustajatele] teada, et „[7. juuni 2011. aasta kohtuotsuse Arkema France jt *vs.* komisjon (T-217/06, EU:T:2011:251)] täitmiseks hüvitab [ta] Arkemale summa, mis vastab Üldkohtu poolt otsustatud trahvi vähendamisele“.

17 Samas 24. juuni 2011. aasta kirjas palus komisjon [vastustajatel] samuti „[p]aralleelselt ja eeldusel, et [7. juuni 2011. aasta kohtuotsuse Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (T-206/06, EU:T:2011:250)] peale esitatakse Euroopa Kohtule apellatsioonkaebus, tasuda ülejäänud summa koos viivitusintressiga määraga 6,09% alates 8. septembrist 2006“, st 68 006 250 eurot, mille eest Total oli „solidaarselt“ vastutav summas 27 056 250 eurot, millele lisandus viivitusintress, ehk kogusummas 88 135 466,52 eurot.

18 Komisjonile 29. juunil 2011 saadetud kirjas väitsid [vastustajad] sisuliselt, et alates 7. septembrist 2006 olid komisjoni „kõik nõuded täidetud“, ja esitasid komisjonile erinevaid küsimusi, saamaks selgitusi 24. juuni 2011. aasta kirja mitme punkti kohta.

8. juuli 2011. aasta kiri

19 8. juuli 2011. aasta kirjas vastas komisjon eelkõige, et „vastupidi [vastustajate] arusaamale ei loobu [ta] ülejäänud summade väljanõudmisest, kui [vastustajad] loobuvad apellatsioonkaebuse esitamisest Euroopa Kohtusse“, täpsustades samas, et „[vastustajate] vastutus ei kustu [7. juuni 2011. aasta kohtuotsuses Arkema France jt *vs.* komisjon (T-217/06, EU:T:2011:251)] täpsustatud ja Arkema poolt tasutud summade kinnipidamisega“.

20 Samas 8. juuli 2011. aasta kirjas tunnistas komisjon enda eksimust seoses summaga, mida ta kavatses nõuda, ja täpsustas, et summa, mida Elf Aquitaine pidi tasuma vastavalt metakrülaatide otsusele ja samuti [7. juuni 2011. aasta kohtuotsusele Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (T-206/06, EU:T:2011:250)] ning [7. juuni 2011. aasta kohtuotsusele Arkema France jt *vs.* komisjon (T-217/06, EU:T:2011:251)], oli 137 099 614,58 eurot, mille hulgas viivitusintress 31 312 114,58 eurot […] ja millest Total vastutas solidaarselt summas 84 028 796,03 eurot.

21 Komisjon täpsustas 8. juuli 2011. aasta kirjas samuti, et kui [vastustajad] esitavad [7. juuni 2011. aasta kohtuotsuse Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (T-206/06, EU:T:2011:250)] peale apellatsioonkaebuse, võivad nad trahvi tasumise asemel pigem esitada pangagarantii.

22 18. juulil 2011 tasusid [vastustajad] komisjonile 8. juuli 2011. aasta kirjas nõutud summa ehk 137 099 614,58 eurot.

Metakrülaatide kohtumenetlus apellatsiooniastmes Euroopa Kohtus

23 10. augustil 2011 esitasid [vastustajad] [7. juuni 2011. aasta kohtuotsuse Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (T-206/06, EU:T:2011:250)] peale apellatsioonkaebuse.

[…]

25 Kuna Euroopa Kohus lükkas [vastustajate] kõik nõuded tagasi, jättis ta 7. veebruari 2012. aasta kohtumäärusega Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (C-421/11 P, [ei avaldata] […], EU:C:2012:60) apellatsioonkaebuse rahuldamata.

[…]

28 Neljanda võimalusena esitatud nõuete osas, millega taotleti vabastamist intresside tasumisest, leidis Euroopa Kohus nii:

„89 See taotlus tuleb ilmse vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata osas, milles see on suunatud mitte [7. juuni 2011. aasta kohtuotsuse Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (T-206/06, EU:T:2011:250)] vastu, vaid [8. juuli 2011. aasta] kirja vastu, mille peale on [vastustajad] muu hulgas esitanud hagi Üldkohtusse, mille kantseleis on see registreeritud numbriga T-470/11.““

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

3 Vastustajad esitasid Üldkohtu kantseleisse 1. septembril 2011 esitatud hagiavaldusega vaidlusaluste kirjade peale Üldkohtule tühistamishagi, paludes teise võimalusena vähendada nende alusel nõutavaid summasid ja kolmanda võimalusena tühistada viivitusintress.

4 Komisjon esitas Üldkohtu kodukorra artikli 114 alusel vastuvõetamatuse vastuväite, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 17. novembril 2011. Ta väitis eelkõige, et vaidlusalused kirjad ei ole vaidlustatavad aktid, sest need ei tekita siduvaid õiguslikke tagajärgi, mis riivaksid vastustajate huve, ning et viimastel lasuv maksekohustus tuleneb ainult metakrülaatide otsusest.

5 Üldkohus analüüsis vaidlustatud kohtuotsuses esmalt punktides 72–101 seda vastuvõetamatuse vastuväidet.

6 Selles küsimuses leidis Üldkohus eelkõige, et mis puudutab vastustajatelt vaidlusalustes kirjades nõutud põhisummat, siis need kirjad ei riivanud viimaste huve, muutes selgelt nende õiguslikku olukorda ELTL artikli 263 tähenduses pärast metakrülaatide otsust.

7 Seevastu viivise maksmise kohustuse kohta leidis Üldkohus, et metakrülaatide otsusest, 7. juuni 2011. aasta kohtuotsusest Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (T-206/06, EU:T:2011:250) ega ka 7. juuni 2011. aasta kohtuotsusest Arkema France jt *vs.* komisjon (T-217/06, EU:T:2011:251) ei tulene mingisugust viivise tasumise kohustust, kuna Arkema oli algse trahvi terves ulatuses kohe peale kõnealust otsust ära maksnud, mistõttu vaidlustatud akt muutis nende õiguslikku olukorda, suurendades summat, mida vastustajad olid metakrülaatide otsuse kohaselt kohustatud tasuma.

8 Üldkohus leidis seega, et hagi on vastuvõetav osas, milles see on suunatud vaidlusalustes kirjades vastustajatelt nõutud viivise vastu.

9 Teisena analüüsis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 107–118 hagi sisulistes küsimustes osas, mis oli suunatud vastustajatelt nõutud viivise vastu, ja rahuldas selle nimetatud osas.

10 Üldkohus tühistas seega vaidlusalused kirjad osas, milles komisjon nõudis nendes vastustajatelt viivist, ja jättis selle ülejäänud osas rahuldamata.

Poolte nõuded ja menetlus Euroopa Kohtus

11 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

— vaidlustatud kohtuotsus tühistada;

— tunnistada Üldkohtule esitatud hagi vastuvõetamatuks ja

— mõista kõik kohtukulud välja vastustajatelt.

12 Vastustajad paluvad Euroopa Kohtul:

— jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

13 Euroopa Kohtu presidendi 17. veebruari 2016. aasta otsusega anti EFTA järelevalveametile luba astuda menetlusse komisjoni nõuete toetuseks. Et menetlusse astumise avaldus esitati aga pärast Euroopa Kohtu kodukorra artikli 190 lõikes 2 esitatud tähtaja möödumist, lubati nimetatud menetlusosalisel selle kodukorra artikli 129 lõike 4 kohaselt seisukohti esitada ainult kohtuistungil, mis toimus 9. juunil 2016.

Apellatsioonkaebuse analüüs

Kolmas väide, mille kohaselt on vaidlustatud kohtuotsuse põhjendused vastuolulisused

Poolte argumendid

14 Oma kolmanda väitega, mida tuleb analüüsida esimesena, kinnitab komisjon, et vaidlustatud kohtuotsuse põhjendused on vastuolulised.

15 Üldkohus leidis tema arvates vaidlustatud kohtuotsuse punktis 113 ekslikult, et komisjoni kõik nõuded nii Arkema kui ka kõikide solidaarvõlgnike suhtes on täielikult täidetud, samas kui selle kohtuotsuse punktis 9 märkis Üldkohus õigesti, et Arkema „ei saa lubada komisjonil mitte mingit summat kinni pidada, isegi eeldusel, et tema hagi ühenduse kohtus osutub edukaks“.

16 Arkema niisugune täpsustus tähendab komisjoni sõnul aga paratamatult seda, et ühise makse avaldust ei tehtud. Selles olukorras ei saanud Üldkohus väita, et komisjoni kõik nõuded kõikide solidaarvõlgnike suhtes olid täielikult täidetud.

17 Vastustajad väidavad, et kolmas väide tuleb jätta ilmselge vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata ja lükata igal juhul põhjendamatuse tõttu tagasi.

Euroopa Kohtu hinnang

18 Komisjon heidab Üldkohtule sisuliselt ette seda, et viimane kinnitas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 113 ekslikult, et komisjoni nõuded olid täielikult täidetud, olgugi et Arkema ei olnud oma 25. septembri 2008. aasta kirjas ühise makse avaldust teinud. See institutsioon soovib põhjenduste vastuolulisuse varjus seada kahtluse alla tõlgenduse, mille Üldkohus oli neile kirjadele andnud faktiliste asjaolude hindamise pädevuse teostamisel.

19 Kuigi küsimus, kas Üldkohtu otsuse põhjendused on vastuolulised või ebapiisavad, kujutab endast õiguslikku küsimust, mida võib iseenesest apellatsioonkaebuses tõstatada (vt eelkõige kohtuotsused, 8.2.2007, Groupe Danone *vs.* komisjon, C-3/06 P, EU:C:2008:88, punkt 45, ja 14.10.2010, Deutsche Telekom *vs.* komisjon, C-280/08 P, EU:C:2010:603, punkt 123), ei ole see siiski nii faktide hindamise puhul, mis – välja arvatud juhul, kui tegemist on faktide moonutamisega, mida ei ole käesoleval juhul väidetud – vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale ei kuulu Euroopa Kohtu kontrolli alla (vt selle kohta eelkõige kohtuotsused, 10.7.2014, Kreeka *vs.* komisjon, C-391/13 P, ei avaldata, EU:C:2014:2061, punkt 29, ja 20.1.2016. Toshiba Corporation *vs.* komisjon, C-373/14 P, EU:C:2016:26, punkt 40).

20 Järelikult tuleb kolmas väide vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata jätta.

Esimene väide, mille kohaselt Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis, et vaidlusalused kirjad tekitavad siduvaid õiguslikke tagajärgi

Poolte argumendid

21 Esimese väitega, mis on eeskätt suunatud vaidlustatud kohtuotsuse punktidele 81–87 ja mis koosneb kolmest osast, leiab komisjon sisuliselt, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta järeldas, et vaidlusalused kirjad tekitasid siduvaid õiguslikke tagajärgi, riivates vastustajate huve. EFTA järelevalveamet toetab seda väidet peamises osas.

22 Esimese väite esimeses osas väidab komisjon, et vaidlusalused kirjad on lihtsalt metakrülaatide otsuse täitmiseks edastatud maksenõuded, millega valmistati ette selle otsuse võimalikku sundtäitmist 7. juuni 2011. aasta kohtuotsuse Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (T-206/06, EU:T:2011:250) ning 7. juuni 2011. aasta kohtuotsuse Arkema France jt *vs.* komisjon (T-217/06, EU:T:2011:251) tulemusena. Need kirjad ei kujutavat endast siiski veel selle otsuse „sundtäitmist“ ning nendes ei olevat seega kindlaks määratud komisjoni lõplikku seisukohta. Sundtäita saab üksnes kõnealust otsust, mida mõnevõrra välistas vastustajate poolt tehtud makse.

23 Esimese väite teises osas kinnitab komisjon, et vaidlusaluste kirjade sisu näitab, et need ei tekita siduvaid õiguslikke tagajärgi. Nendes kirjades on nimelt väljendatud raamatupidamistalituste arvamust metakrülaatide otsusega määratud trahvi sissenõudmise küsimuses ning on ainult meenutatud makseviise või „trahvi tasumise tagatist“, mis on selgelt selle otsuse täitmise kontekstis võetud meede.

24 Esimese väite kolmandas osas kinnitab komisjon, et vaidlusaluste kirjadega ei lisatud midagi metakrülaatide otsuse sisule. Vastustajate kohustus maksta trahvi ja sellega seotud viivist on vaid metakrülaatide otsuse tagajärg, kui seda otsust tõlgendada lähtudes 7. juuni 2011. aasta kohtuotsusest Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (T-206/06, EU:T:2011:250), 7. juuni 2011. aasta kohtuotsusest Arkema France jt *vs.* komisjon (T-217/06, EU:T:2011:251) ning 7. veebruari 2012. aasta kohtumäärusest Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (C-421/11 P, ei avaldata, EU:C:2012:60). Nagu tuleneb Üldkohtu ja Euroopa Kohtu praktikast, ei ole komisjonil selles valdkonnas mingit kaalutlusõigust, sest viivise kindlaksmääramine tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määruse (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (ELT 2012, L 298, lk 1), ja selle rakendusmääruse, st komisjoni 29. oktoobri 2012. aasta delegeeritud määruse (EL) nr 1268/2012, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 (mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju) kohaldamise eeskirju (ELT 2012, L 362, lk 1), asjakohastest sätetest.

25 Komisjoni sõnul väljendavad vaidlusalused kirjad ainult tema kavatsust lasta metakrülaatide otsust kohaldada ning need ei tekita mingeid muid õiguslikke tagajärgi peale selle otsuse tagajärgede. Need aktid ei ole eraldatavad otsusest, mille täitmist nendega ette valmistatakse.

26 Vastustajad leiavad, et esimene väide tuleb lükata osaliselt vastuvõetamatuse ja osaliselt põhjendamatuse tõttu tagasi.

27 Selle väite teise ja kolmanda osaga seoses leiavad vastustajad, et need on ilmselgelt vastuvõetamatud, kuna kõnealustes väiteosades piirdub komisjon sisuliselt nende argumentide kordamisega, mille ta esitas juba Üldkohtus, tõendamata õigusnormi rikkumisi, mida Üldkohus selles osas on toime pannud, ja nimetamata vaidlustatud kohtuotsuse punkte, mida ta kritiseerib.

28 Esimese väite esimene osa tuleb vastustajate hinnangul põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

29 Esimese väitega heidab komisjon sisuliselt Üldkohtule ette, et viimane rikkus õigusnormi, kui ta järeldas, et vaidlusalused kirjad on osas, milles komisjon nõudis neis viivise tasumist, vaidlustatavad aktid ELTL artikli 263 tähenduses.

30 Seoses käesoleva väite teise ja kolmanda osa vastuvõetavusega tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu kodukorra artikli 168 lõike 1 punktist d ja artikli 169 lõikest 2 tuleneb, et apellatsioonkaebuses tuleb täpselt näidata selle kohtuotsuse kritiseeritavad osad, mille tühistamist nõutakse, samuti seda nõuet konkreetselt toetavad õiguslikud argumendid. Nendest sätetest tulenevatele põhjendamise nõuetele ei vasta apellatsioonkaebus, mis piirdub Üldkohtus esitatud väidete ja argumentide, sealhulgas otseselt selle kohtu poolt tagasi lükatud asjaoludel põhinevate väidete ja argumentide kordamisega või sõnasõnalise ülevõtmisega (vt eelkõige kohtuotsus, 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami jt *vs.* parlament ja nõukogu, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika).

31 Kui apellant vaidlustab liidu õiguse tõlgendamise või kohaldamise Üldkohtu poolt, võivad esimeses kohtuastmes käsitletud õiguslikud küsimused siiski apellatsioonimenetluses uuesti arutusele tulla. Kui apellant ei saaks oma apellatsioonkaebust Üldkohtus juba esitatud väidete ja argumentidega

põhjendada, kaotaks apellatsioonimenetlus osaliselt oma mõtte (kohtuotsused, 12.9.2006, Reynolds Tobacco jt *vs.* komisjon, C-131/03 P, EU:C:2006:541, punkt 51, ja 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami jt *vs.* parlament ja nõukogu, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 47).

32 Käesolevas asjas ei taotle komisjon esimese väite teises ja kolmandas osas Üldkohtus esitatud hagiavalduse pelka läbivaatamist, vaid ta seab konkreetselt kahtluse alla õigusliku arutluskäigu, mis viis Üldkohtu järelduseni, et vaidlustatud kirjad olid sellised, mis tekitasid siduvaid õiguslikke tagajärgi, muutes asjaomaste ettevõtjate olukorda.

33 Sellega seoses nimetas komisjon ka õiguslikult piisavalt need vaidlustatud kohtuotsuse lõigud, mis sisaldasid tema hinnangul õigusnormi rikkumist, ja oma nõude põhjendamiseks esitatud õiguslikud argumendid, võimaldades nii Euroopa Kohtul teostada oma kontrolli.

34 Järelikult on esimene väide vastuvõetav.

35 Mis puudutab esimese väite – mille osi tuleb analüüsida koos – põhjendatust, siis olgu kõigepealt meenutatud, et tühistamishagi vastuvõetavust käsitlevast juurdunud kohtupraktikast tuleneb, et tegemaks kindlaks, kas akti peale saab sellise hagi esitada, tuleb lähtuda akti enda sisust, kuna vorm, milles see akt on tehtud, ei oma selles osas põhimõtteliselt tähtsust (vt selle kohta eelkõige kohtuotsused, 22.6.2000, Madalmaad *vs.* komisjon, C-147/96, EU:C:2000:335, punkt 27, ja 17.7.2008, Athinaïki Techniki *vs.* komisjon, C-521/06 P, EU:C:2008:422, punkt 43).

36 Selles osas tuleneb samuti väljakujunenud kohtupraktikast, et aktidena või otsustena, mille peale võib esitada tühistamishagi, käsitatakse üksnes meetmeid, mille eesmärk on tekitada siduvaid õiguslikke tagajärgi, mis võivad hageja huve riivata, muutes selgelt tema õiguslikku olukorda (vt eelkõige kohtuotsused, 17.7.2008, Athinaïki Techniki *vs.* komisjon, C-521/06 P, EU:C:2008:422, punkt 29; 26.1.2010, Internationaler Hilfsfonds *vs.* komisjon, C-362/08 P, EU:C:2010:40, punkt 51, 9.12.2014, Schönberger *vs.* parlament, C-261/13 P, EU:C:2014:2423, punkt 13).

37 Seega saab tühistamishagi põhimõtteliselt esitada meetme peale, millega asjaomane institutsioon kinnitab haldusmenetluse lõppedes oma lõpliku seisukoha. Vaidlustatavateks ei saa aga pidada eelkõige vaheakte, mille eesmärk on valmistada ette lõplik otsus, ega kinnitavaid või puhtalt rakendavaid akte, kuna selliste aktide eesmärk ei ole tekitada sõltumatuid siduvaid õiguslikke tagajärgi võrreldes liidu institutsiooni sellise akti tagajärgedega, mis on ettevalmistatud, kinnitatud või rakendatud (vt selle kohta eelkõige kohtuotsused, 12.9.2006, Reynolds Tobacco jt *vs.* komisjon, C-131/03 P, EU:C:2006:541, punkt 55; 6.12.2007, komisjon *vs.* Ferriere Nord, C-516/06 P, EU:C:2007:763, punkt 29, 26.1.2010, Internationaler Hilfsfonds *vs.* komisjon, C-362/08 P, EU:C:2010:40, punkt 52).

38 Seda silmas pidades väidabki komisjon oma esimese väite raames sisuliselt, et osas, mis puudutab vaidlusalustes kirjades sisalduvat viivise tasumise kohustust, ei ole nende kirjade eesmärk tekitada metakrülaatide otsusest tulenevatest siduvatest õiguslikest tagajärgedest eraldiseisvad õiguslikke tagajärgi, kuna asjaomane viivise tasumise kohustus tuleneb vaid sellest otsusest ja asjakohastest õigusnormidest, ning et mainitud kirjad ei lisanud sellele otsusele midagi. Seega on vaidlusalused kirjad üksnes ettevalmistavat laadi, mille eesmärk on metakrülaatide otsuse võimalik sundtäitmine.

39 Arvestades aga käesoleva juhtumi asjaolusid, ei saa sellise seisukohaga nõustuda.

40 Siinkohal olgu kõigepealt meenutatud, et metakrülaatide otsusega, millega määrati Arkemale trahv summas 219 131 250 eurot, omistati vastustajatele kui Arkema emaettevõtjatele trahvi tasumise „solidaarne“ vastutus vastavalt 140,4 miljoni euro ja 181,35 miljoni euro suuruses summas.

41 Seejärel vähendati 7. juuni 2011. aasta kohtuotsusega Arkema France jt *vs.* komisjon (T-217/06, EU:T:2011:251) Arkemale määratud trahvi summat 113 343 750 eurole. Seevastu pärast 7. juuni 2011. aasta kohtuotsust Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (T-206/06, EU:T:2011:250) jäi vastustajatele määratud trahvi summa samaks, mis jäeti muutmata ka 7. veebruari 2012. aasta kohtumäärusega Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (C-421/11 P, ei avaldata, EU:C:2012:60, punkt 83).

42 Lõpuks tuleb märkida, et vaidlustatud ei ole seda – nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 112 märkis –, et Arkema tasus 7. septembril 2006 metakrülaatide otsusega määratud algse trahvi summa terves ulatuses, milleks oli 219 131 250 eurot.

43 Sellega seoses tuleb tõdeda esiteks, et Üldkohus järeldas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 113, et Arkema 25. septembri 2008. aasta kirjast komisjonile nähtub, et Arkema oli märkinud selgelt, et komisjoni „kõik nõuded nii [tema] kui ka kõikide solidaarvõlgnike suhtes on täielikult täidetud“, ja seega oli ta tasunud kogu algse trahvi ka vastustajate eest; seda hinnangut ei saa, nagu tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktides 18–20 esitatud põhjendustest, käesolevas apellatsioonimenetluses vaidlustada.

44 Teiseks olgu meenutatud, et olukorras, kus emaettevõtja vastutus tuleneb puhtalt tütarettevõtja vastutusest ja kus emaettevõtjale süüks pandud tegevust ei iseloomusta konkreetselt mingi muu tegur, ei saa selle ettevõtja vastutus olla ulatuslikum kui tütarettevõtja oma (vt selle kohta kohtuotsused, 22.1.2013, komisjon *vs.* Tomkins, C-286/11 P, EU:C:2013:29, punktid 37, 39, 43 ja 49, ning 17.9.2015, Total *vs.* komisjon, C-597/13 P, EU:C:2015:613, punkt 38).

45 Käesolevas asjas oli vastustajate solidaarvastutus Arkema suhtes puhtalt nende tütarettevõtja vastutusest tuletatud, kuna muid tegureid ei esinenud. Seega tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 64–68 on märkinud ja sõltumata küsimusest, kas Arkema esitas ühise makse avalduse, et pärast algse trahvi täielikku tasumist Arkema poolt, mida ei ole vaidlustatud, ei olnud komisjonil enam igal juhul õigust nõuda vastustajatelt asjaomaste maksete tegemist.

46 Eelnevaid kaalutlusi arvestades tuleb seega järeldada, et nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 116 õigesti leidis, ei võinud komisjon vaidlusalustes kirjades õiguspäraselt vastustajatelt nõuda viivist, mis tulenes metakrülaatide otsuses määratud trahvist.

47 Sellest järeldub, et vastupidi komisjoni väidetele ei saa neid kirju osas, milles neis nõutakse alusetult viivise tasumist, pidada sellisteks, mis puhtalt kinnitavad metakrülaatide otsusest tulenevaid kohustusi ja millel on vaid ettevalmistav laad selleks, et asjaomast otsust vajaduse korral sundtäita.

48 Järelikult kuigi kirjad, milles komisjon esitab sellise konkurentsieeskirjade rikkumist käsitleva otsuse adressaatidele nagu metakrülaatide otsus üksnes nõude tasuda otsuses määratud trahv või sellest tuleneda võiv viivis, võivad endast põhimõtteliselt kujutada vaid asjaomase otsuse pelka täitmist, mis ei saa seega tekitada asjaomaste ettevõtjate huve riivavaid siduvaid õiguslikke tagajärgi (vt selle kohta kohtuotsus, 6.12.2007, komisjon *vs.* Ferriere Nord, C-516/06 P, EU:C:2007:763, punkt 29), on vaidlusaluste kirjade puhul olukord sisuliselt teistsugune, kuna nendes nõutakse vastustajatelt viivise tasumist sõltumata sellest, et trahvi algne summa on terves ulatuses tasutud, ja seega muudavad need tegelikult neil lasuvat rahalist kohustust.

49 Sellest järeldub, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta järeldas muu hulgas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 99, et vaidlusalused kirjad tekitasid osas, milles komisjon nõudis nendes viivise tasumist, siduvaid õiguslikke tagajärgi, mis riivasid vastustajate huve, muutes selgelt nende õiguslikku olukorda, ja kvalifitseeris seega need kirjad vaidlustatavateks aktideks ELTL artikli 263 tähenduses.

50 Seega tuleb esimene väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Teine väide, mille kohaselt on rikutud poolelioleva kohtuasja ja kohtuotsuse seadusjõu põhimõtteid

Poolte argumendid

51 Oma teise väitega heidab komisjon Üldkohtule sisuliselt ette, et viimane on rikkunud poolelioleva kohtuasja ja kohtuotsuse seadusjõu põhimõtteid, sest ta lahutas – eelkõige vaidlustatud kohtuotsuse punktides 80 ja 93–101 – tasumisele kuuluva viivise küsimuse metakrülaatide otsuse ülejäänud osast.

52 Metakrülaatide otsuse artikkel 2 sisaldab komisjoni sõnul sätteid, mis käsitlevad põhikaristusena määratud trahvi ja lisakaristusena mõeldud viivitusintressi, mida tuleb tasuda trahvi maksmata jätmise korral. Hetkel, mil esitati hagi kohtuasjas, milles tehti vaidlustatud kohtuotsus, oli metakrülaatide otsust käsitleva apellatsioonkaebuse alusel algatatud kohtuasi C-421/11 P aga veel pooleli. Lisaks muutus komisjoni hinnangul see otsus Euroopa Kohtu selles kohtuasjas antud 7. veebruari 2012. aasta kohtumääruse Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (C-421/11 P, ei avaldata, EU:C:2012:60) tulemusena vastustajate suhtes lõplikuks kõikides oma osades, sealhulgas viivise küsimuses.

53 Vastustajad vaidlevad teise väite põhjendatusele vastu, märkides eelkõige, et Euroopa Kohtu ja Üldkohtu praktikast tulenevad tingimused, mis puudutavad kahe poolelioleva kohtuasja omavahelist sõltuvust ja kohtuotsuse seadusjõudu, ei ole käesoleval juhul täidetud.

Euroopa Kohtu hinnang

54 Kuivõrd teine väide põhineb peamises osas komisjoni eeldusel, nagu on välja toodud tema esimese väite raames, et vaidlusalustes kirjades sisalduv viivise nõue on esitatud üksnes metakrülaatide otsuses sätestatu täitmiseks ja see ei ole sellest lahutatav, tuleb asuda seisukohale, et selle eeldusega ei saa nõustuda, nagu nähtub ka käesoleva kohtuotsuse punktidest 44–52.

55 Lisaks sellele ja sama moodi lükkas Euroopa Kohus 7. veebruari 2012. aasta kohtumääruse Total ja Elf Aquitaine *vs.* komisjon (C-421/11 P, ei avaldata, EU:C:2012:60) punktis 89 – nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 100 õigesti meenutas – ilmselge vastuvõetamatuse tõttu tagasi viivisest vabastamise nõude, mille vastustajad esitasid selle kohtumääruse aluseks olnud apellatsioonkaebuses, võttes arvesse asjaolu, et see nõue ei puudutanud mitte asjaomase apellatsioonkaebuse esemeks olnud kohtuotsust ja seega metakrülaatide otsust, vaid vaidlusaluseid kirju, millega määrati viivis.

56 Järelikult tuleb teine väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

57 Kuna komisjoni ühegi väitega ei saa nõustuda, tuleb apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

58 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõikes 2 on ette nähtud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse.

59 Kodukorra artikli 138 lõike 1 kohaselt, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste lahendamisel, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtuvaidluse kaotanud ja vastustajad on nõudnud kohtukulude väljamõistmist komisjonilt, tuleb vastustajate kohtukulud temalt välja mõista ja jätta komisjoni kohtukulud tema enda kanda.

60 Kodukorra artikli 140 lõike 2 kohaselt, mida samuti kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste lahendamisel, kannab EFTA järelevalveamet ise enda kohtukulud, kui ta on menetlusse astuja.

61 Seega kannab EFTA järelevalveamet oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**

2. **Jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Total SA ja Elf Aquitaine SA kohtukulud.**

3. **Jätta EFTA järelevalveameti kohtukulud tema enda kanda.**

Allkirjad